

Оргбюро для відбудови промисловості УСРР (1919), головою Української РНГ (1920–1923). Упродовж 1923–1934 рр. очолював Раду Народних Комісарів УСРР. Один з організаторів голодомору 1932–1933 рр. в Україні. У 1934 р. призначений заступником голови РНК СРСР, а в 1937 р. – наркомом фінансів СРСР. У 1937 р. був заарештований і згодом розстріляний.

¹³ *Капністи* – дворянська родина, власники великих земельних маєностей на Лівобережній та Слобідській Україні у XVIII – на початку XX ст. Подружжя Капністів – Василь Олексійович (1838–1910) і Варвара Василівна (1841–1919) – у своєму маєтку в с. Михайлівці Лебединського повіту зберігали цінний фамільний архів, колекцію пам'яток мистецтва і старовини. Частина зібрання, у тому числі добірку копій царських і королівських грамот, оригіналів універсалів українських гетьманів XVII–XVIII ст., було вивезено до Харкова в грудні 1917 р. співробітником музею Харківського університету Д. Гордєвим. У подальшому більша частина зібрання родини Капністів була втрачена.

¹⁴ *Романови* – дворянська родина, представники козацько-старшинського роду, власники земельних маєностей на Слобожанщині у XVIII – на початку XX ст.

¹⁵ *Ковалевські* – дворянська родина, власники земельних маєностей у Лебединському повіті в XIX – на початку XX ст. Останній власник родових маєностей – *Микола Миколайович Ковалевський* (1858–?) – відомий своєю активною громадсько-політичною діяльністю, був багаторічним гласним Лебединського повітового й Харківського губернських земств, депутатом I Державної думи Російської імперії (1906) від Харківської губернії.

¹⁶ Текст цього документа опубліковано у 1998 р. співробітниками УНДІАСД у добірці документів з історії архівного будівництва в Україні 1917–1921 рр. Див.: Пам'ятки: археографічний щорічник. – К., 1998. – Т. 1. – С. 164.

УДК [930.2:94](092)(477)

Інна Заболотна

ВНЕСОК ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА У РОЗРОБЛЕННЯ ПРАВИЛ ВИДАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

Публікація містить інформацію з малодосліджених джерел про участь відомого українського історика Івана Крип'якевича у розробленні археографічних правил, доповнює творчий портрет ученого, висвітлює його діяльність у галузі теоретичної археографії.

Ключові слова: І. Крип'якевич, правила публікації історичних джерел, теоретична археографія.

Публикация содержит информацию из малоисследованных источников об участии известного украинского историка Ивана Крипякевича в разработке археографических правил, дополняет творческий портрет ученого, освещает его деятельность в области теоретической археографии.

Ключевые слова: И. Крипякевич, правила публикации исторических источников, теоретическая археография.

The article contains information from little-investigated sources about participation of famous Ukrainian historian Ivan Krypiakevych in elaboration of archeographical rules, completes the creative portrait of the scientist, reproduces his activity in the field of theoretical archeography.

Key words: I. Krypiakevych, rules for publishing historical sources, theoretical archeography.

© Інна Заболотна, 2011

Відомий український історик Іван Петрович Крип'якевич мав значні заслуги також в археографії. Археографічна діяльність ученого становила завершений цикл – від архівної евристики до публікації історичних джерел. Результатом евристичної роботи науковця у вітчизняних архівах, його участі в археографічних експедиціях та опрацювання документів із зарубіжних архівів стало видання ним фундаментальних збірників і окремих археографічних публікацій, які помітно збагатили джерельну базу історії України.

І. Крип'якевич зробив вагомий внесок у розробку правил видання історичних пам'яток XVI–XVII ст. У повоєнні роки під час підготовки до видання листів і універсалів Б. Хмельницького І. Крип'якевич склав «Проект приписів транскрипції», який мав бути представлений на затвердження Археографічної комісії Інституту історії АН УРСР у погодженні з Інститутом мовознавства¹. Особливо гостро потреба в правилах передачі текстів українських середньовічних документів XVII ст. постала під час підготовки збірника «Воссоединение Украины с Россией». У родинному архіві Крип'якевичів зберігається машинописний текст «Правил издания документов XVI–XVII вв.»², надісланий І. Крип'якевичу з Інституту історії АН УРСР, а також супровідний лист, у якому дирекція інституту зверталася до вченого з проханням подати свої міркування щодо вироблення правил публікації документів XVI–XVII ст. з історії України, «беручи до уваги особливості українських документів тих часів та зважаючи на те, що значна частина їх написана польською, латинською та іншими чужоземними мовами»³. Про роботу над створенням нових археографічних правил свідчить і стенограма зборів інституту та засідань Археографічної комісії АН СРСР з обговорення проекту трьохтомника «Воссоединение Украины с Россией»⁴ та рішення Археографічного бюро інституту історії АН СРСР⁵.

Як свідчать нотатки І. Крип'якевича, готуючи ці правила, він розробляв принципи видання «Актов Юго-Западной России» (т. III), «Памятников, изданных Киевской комиссией для разбора древних актов», джерельних публікацій у «Записках Наукового товариства ім. Т. Шевченка» та археографічних праць М. Грушевського. Результати порівняння відображено у складеній вченим таблиці⁶. В ході дослідження він визначив основні принципи археографічної обробки тексту українськомовних джерел XVI–XVII ст. Нотатки вченого також свідчать про його спробу розробити ще й основні правила транскрибування документів, написаних латинською і польською мовами⁷.

У родинному архіві І. Крип'якевича зберігається «Схема видання документів», що ймовірно є складовою передмови до публікації універсалів Б. Хмельницького, яку вчений готував на початку 1950-х рр. Вона, по суті, є археографічною передмовою до передбачуваного видання збірника документів цього виду і авторським баченням правил їх публікації (див. додаток № 1).

У листі до І. Бутича від 6 вересня 1954 р. І. Крип'якевич обґрунтував доцільність передачі текстів історичних джерел XVII ст. сучасним

правописом (див. додаток № 2). Зразки транскрибування середньовічного українського тексту вчений подав у «Нарисі методики історичних досліджень» (1967) (див. додаток № 3).

За спогадами сучасників І. Крип'якевич щедро ділився власними науковими та архівними виписками, а головне – ідеями. Я. Ісаєвич зазначав: «Я знаю від самого Івана Петровича, що правила транскрипції засобами сучасного українського алфавіту текстів, написаних українською писемною мовою середнього періоду її історії, які свого часу сформулював київський історик Олександр Бевзо у Віснику АН УРСР, – це, власне кажучи, розгорнутий виклад з невеликими лише змінами (зокрема, щодо вживання м'якого знака) концепції, підказаної авторові І. П. Крип'якевичем»⁸.

Уявлення про погляди І. Крип'якевича на едиційну практику доповнює його аналітичний огляд діяльності окремих археографів. У його лекційному курсі «Українська історіографія XIX–XX вв.»⁹ відведено значне місце джерелознавчому і археографічному доробку Г. Кониського, А. Чепи, істориків XIX ст. Значну увагу вчений приділив корифеям української археографії – М. Костомарову та М. Максимовичу. Відзначаючи заслуги М. Костомарова як історика й археографа, Іван Петрович зауважував, що той недооцінював політично-історичні джерела, надаючи перевагу етнографічним¹⁰. Детально аналізуючи археографічну практику М. Максимовича, насамперед редаговані ним «Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России» (Акты ЮЗР. – Т. 1–9, 11–13), І. Крип'якевич охарактеризував принципи відбору ним документів та археографічні засади його видань, зокрема відзначив важливість подання короткого змісту документа у передмові, поділу їх на групи, а також вказівки на місце зберігання. Водночас він звернув увагу на відсутність у деяких випадках докладних пояснень і покажчиків та наявність помилок у посиланнях.

Звертаючись до археографічного досвіду попередників, І. Крип'якевич розглянув внесок М. Максимовича у розробку проблем археографії¹¹. Він погоджувався з твердженням останнього про недопустимість збереження неточностей і помилок у тексті, що публікувався. Вчений поділяв також його позицію щодо критеріїв відбору документів для публікації, підтримуючи, зокрема, думку про недоцільність видання малоцінних у науковому плані джерел.

Як археограф-практик І. Крип'якевич вважав взірцевим виданням «Акты ЮЗР» (т. 1–15, СПб., 1863–1892), підготовлені Петербурзькою археографічною комісією. На його думку, застосовані в ньому археографічні правила публікації джерел не втратили своєї цінності¹². У своїй едиційній практиці вчений використовував досвід польської археографічної школи, а також послуговувався і методичною літературою з питань видання історичних документів¹³.

Іван Крип'якевич – автор низки рецензій на збірники документів та окремі археографічні публікації. Характеризуючи їх, дослідник у першу чергу звертав увагу на важливість опублікованих джерел для історії

України та на рівень їх підготовки до друку (наявність вступу, покажчиків, додатків тощо)¹⁴.

У своїй едиційній практиці І. Крип'якевич використовував кращі зразки вітчизняних і зарубіжних археографічних видань, в основному дотримувався принципів і традицій АК НТШ, пізніше – діючих археографічних правил. Учений стояв біля витоків Львівської археографічної школи, розробив правила транскрипції текстів, написаних українською мовою у XVI–XVII ст. Видатному історику України безперечно належить почесне місце у вітчизняній археографії.

Нижче друкуємо деякі тексти вченого, що стосуються його археографічної діяльності.

¹ Архів Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, оп. VI-Ф, № Г-5, с. 83.

² Правила издания документов XVI–XVII вв. // Проблемы источниковедения. – М.; Л., 1936. – Сб. 2. – С. 315–321.

³ Родинний архів Крип'якевича, П. 3. Лист Інституту історії України АН УРСР до І. Крип'якевича. 1 жовтня 1951 р.

⁴ Науковий архів Інституту Історії України НАН України, оп. 1, спр. 365, арк. 67–76.

⁵ Там само, спр. 361, арк. 2.

⁶ Родинний архів Крип'якевича, П. 184.

⁷ Науковий архів Інституту історії України НАН України, оп. 1, спр. 361, арк. 2; Родинний архів Крип'якевича, П. 184.

⁸ *Исаевич Я.* Зі спогадів про Івана Крип'якевича та його синів Петра, Богдана й Романа // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві. – Львів, 2001. – С. 661. Див.: *Бевзо О. А.* Про правила друкування історичних документів, писаних українською мовою в XVI–XVIII ст. // Вісник Академії наук УРСР. – 1958. – № 2. – С. 12–26.

⁹ *Крип'якевич І.* Українська історіографія XIX–XX вв. – Львів, 1923. – 66 с.

¹⁰ *Він же.* Археографічні праці Миколи Костомарова // Зап. НТШ. – 1918. – Т. 126/127. – С. 107.

¹¹ *Він же.* Михайло Максимович – історик // Зап. НТШ. – 1927. – Т. 147. – С. 165–172.

¹² *Він же.* Археографічні праці Миколи Костомарова ... – С. 115.

¹³ Родинний архів І. Крип'якевича. – П. 15; *Сергеев А.* Методология и техника публикации документа // Архивное дело. – 1932. – № 1/2. – С. 30–31; *Шилов А. А.* Руководство по публикации документов XIX и начала XX в. – М., 1939; *Валк С. Н.* О приёмах издания историко-революционных документов // Архивное дело. – 1925. – № 3/4. – С. 123–135; *Фомин А. Г.* Аннотация. Теория и практика их составления. – 1929; *Хавкина Л. Б.* Составление указателей. – М.; Л., 1930; *Тыслер И.* Диаграммы. – М.; Л., 1932; *Алеева Л., Рождественский Н.* Изобразительный знак как элемент музейной диаграммы // Советский музей. – 1934. – № 2; *Пенчковский Н. Н., Шуриц Н. Н.* Корректурa в образцах для авторов, корректоров, редакторов и пр. – М.; Л., 1937; *Гессен Л.* Оформление книги. Руководство по подготовке рукописи к печати. – Л., 1935; *Томашевский Б.* Писатель и книга. – Л., 1928; *Гильбо Г., Добрынин А., Исаков В., Филиппов Н.* Справочник для автора. – Л.; М., 1936; Видавничий посібник для автора, редактора і коректора. – 1941; *Chodyncki K.* Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych // Archiwum Komisji historycznej. – Kraków. – Ser. 2, t. 2; *Siemiński J.* O metodzie modernizacji pisowni w wydawnictwach źródeł

polskich XVI w. // Sprawozdania Towarzystwa nauk. – Warszawa, 1910; *Siemieński J.* Wniosek w sprawie ustalenia symboliki wydawniczej // Pamiętnik IV zjazdu historyków polskich. – Lwów, 1925; *Studnicki-Gilbert W.* Jak transkrybować tekst rosyjski w polskich wydawnictwach naukowych // Pamiętnik IV zjazdu hist. pol. – Warszawa, 1925.

¹⁴ *Крип'якевич І.* [Рец. на:] Донския дела. – Книга 3 / Русская историческая библиотека. – Т. 26. – СПб., 1909. – 4, 1022, 83 с. // Зап. НТШ. – 1911. – Т. 103, кн. 3. – С. 221–222; *Він же.* [Рец. на:] С. Шумаков. Сотницы, грамоты и записи, вып. 5: Чтения имп. общ. истории и древностей, 1909, кн. 4 // Зап. НТШ. – 1910. – Т. 94, кн. 2. – С. 201; *Він же.* [Рец. на:] Жерела до історії України-Руси. – Т. 12. Матеріали до історії української козаччини. – Т. 5: Акти до Хмельниччини (1648–1657). Зібрав і видав М. Кордуба. – Львів, 1911. – 544 с. // Літературно-науковий вістник. – 1912. – Т. 57, кн. 3. – С. 582–583; *Він же.* [Рец. на:] Акты, издаваемые Виленскою комиссиею для разбора древних актов. – Т. 34: Акты, относящиеся ко времени войны за Малороссию (1654–1667). – Вильна, 1909. – 588 с. // Зап. НТШ. – 1911. – Т. 102, кн. 2. – С. 198–199; *Він же.* [Рец. на:] Pomniki dziejowe Lwowa z archiwum miasta. – Т. 1: Najstarsza księga miejska. 1382–1389. – Lwów, 1892; Т. 2: Księga przychodów i rozchodów miasta. 1414–1426. – Lwów, 1896; Т. 3: Księga przychodów i rozchodów miasta. 1414–1426. – Lwów, 1905 // Зап. НТШ. – 1906. – Т. 72, кн. 4. – С. 197–201; *Він же.* [Рец. на:] Acta grodzkie i ziemskie. T. XXIII // Зап. ЧСВВ. – 1930. – Т. 3, ч. 3–4. – С. 690–691; *Він же.* [Рец. на:] Listy Ks. Piotra Skargi T. J. z lat 1566–1610, podług autografów wydał i objaśnił ks. Jan Sygański. T. J., Kraków 1912 // Зап. НТШ. – 1912. – Т. 109, кн. 3. – С. 181–185; *Він же.* [Рец. на:] Listy Adama Kisiele, wojewody braclawskiego (z 1648); Listy B. Chmielnickiego (1648 г.); Nieznane listy B. Chmielnickiego (1648)... // Зап. НТШ. – 1912. – Т. 110, кн. 4. – С. 222–223; *Він же.* [Рец. на:] Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики, перші поземельні кадастри Галичини: покажчик населених пунктів / відп. ред. П. Захарчишина, уклад.: П. Пироженко, В. Сіверська. – К.: Наук. думка, 1965 // Укр. іст. журн. – № 11. – С. 148–149; *Він же.* [Рец. на:] Dr. Eugeniusz Barwiński – Dyaryusz i akta sejmowe r. 1591–1592, Kraków, 1911, 458 s. // Зап. НТШ. – 1911. – Т. 104, кн. 4. – С. 209–210 та ін.

№ 1

СХЕМА ВИДАННЯ ДОКУМЕНТІВ (УНІВЕРСАЛИ)

1) заголовок, 2) текст з варіантами і поясненнями, 3) легенда, що містить опис документа, місце його переховання, відомості про копії, давніші видання, деколи замітки про автентичність.

У заголовку подаємо порядковий номер, дату універсалу і місце його видання, зміст; дату даємо у двох календарях, юліанським і грегорианським, при чому календар, якого уживає сам документ, поставлений без дужок, другий календар у дужках. Дату і місце видання перевірено на основі інших джерел.

Текст універсалу подається за такими засадами:

Відповідно до практики, яку бачимо в оригіналах, поділено текст на три частини (обзаци): а) ім'я, прізвище і титул гетьмана; б) головний текст; в) підпис Б. Хмельницького.

Правопис залишено оригінальний з тим, що великі літери збережено тільки в іменах осіб і географічних назвах, а всюди інше кладуться малі літери.

В титулах залишаються скорочення, нпр.* «его цар. вел.»

В оригіналах зберігаються слов'янські літери у датах, при копіях ставляться арабські цифри.

Пропущені у рукописах слова і речення зазначено тире «- - - ».

Вилучено із тексту слова дописані у копіях, нпр. «в подлинном пишет», «место печати», і ці дописки зазначено при описі копій.

Очевидні помилки тексту виправлено, не зазначаючи їх у примітках.

Знаки перепинання, якщо їх не доставало в оригінальному тексті, доповнено за теперішнім правописом.

При універсалах, що збереглися у кількох копіях, за основу береться найбільш достовірною копія, з інших приводяться варіанти; у варіантах відмічено тільки речові зміни, а не взято під увагу дуже численних правописних варіацій, нпр. «унѣверсаль», «универсал», «универсал» і ін.

Польські тексти, відомі тільки у копіях, передано новим правописом, за нормами, прийнятими Польською академією наук.

Під текстом приміщено варіанти, які зазначаються малими літерами а) б) в) та речові замітки, що торкаються осіб, географічних назв і непевних дат, – зазначені цифрами 1) 2) 3). У деяких примітках цитовано потрібні для пояснення джерела або літературу.

Після тексту документа іде легенда, в якій зібрано відомості про збережені або втрачені оригінали універсалів, копії, та дотеперішні видання документа; врешті зазначено, який текст покладено в основу нової публікації.

Видання закінчують покажчики імен осіб та географічних назв.

Родинний архів І. Крип'якевича, п. 20. – Універсали Богдана Хмельницького, с. 13–15.

№ 2

ІЗ ЛИСТА І. КРИП'ЯКЕВИЧА ДО І. БУТИЧА ВІД 6 ВЕРЕСНЯ 1954 р.

[...] Щодо ортографії публікації іноземних документів – мій погляд – друкувати їх новою ортографією. Річ у тому, що ці документи у більшості ми маємо не в оригіналах, а в копіях – і кожний документ є в кількох копіях – і ці копії відрізняються від себе особливостями правопису. На основі цих копій приходиться реконструювати первісний текст. Дуже важко дати таку реконструкцію ортографією XVII ст. – через ці відміни у копіях – далеко легше зробити це правописом XX ст. В польських і інших західноєвропейських публікаціях документи XVII ст. друкуються тільки новим правописом. Це облекшує також друкарську роботу і коректуру. Щодо Вашого зауваження, що можливо допустити помилки, я не вважаю цього небезпечним – не роблять же помилок видавці російських документів, видаючи їх модернізованим правописом. Так само основи транскрипції новим польським чи латинським правописом не важко для того, хто гаразд знає таку мову.

* Тобто «наприклад». Так само і далі.

Врешті вирішальне, цю більшість документів я вже приготував новою ортографією – для мене просто неможливо вертатись назад і перероблювати все на химерний правопис XVII ст.

Все вище сказане торкається копій. Що ж до оригіналів, яких маємо розмірно небагато – чи давати їх старим правописом, чи новим? Можна б про це подумати. Але мені здається, що робити для них виняток – не варто. Мабуть краще вийти з цього становища так, що до видання додамо фотокопії всіх оригіналів – дослідники, які цікавляться старим правописом, можуть їх собі використовувати, а тексти дамо новою ортографією.

Щодо універсалів і листів українською мовою – були заперечення російських істориків (Греков і ін.) проти нового українського правопису. Також наші мовознавці бажали б мати тексти оригінальним правописом. Але тут треба виходити з принципового становища: якщо для російських документів XVII ст. приймаємо модернізований правопис, то так само можемо прийняти новий правопис для українських документів. Новий правопис потрібний на те, щоб читач читав український документ XVII ст., так як його читали в XVII ст. Новий правопис полегшує також друкарську публікацію. Якщо є які неточності в новому правописі, то їх треба переглянути (я про конкретні заміни не чув), але все-таки нового правопису не треба зрікатися. Мовознавців заспокоїмо тим, що дамо у публікації фотокопії всіх оригіналів.

Можуть виринути сумніви при деяких листах Хмельницького до російського уряду, при яких не знати, чи вони писані українською чи російською мовою – який же давати правопис, український чи російський? Але це питання розглянемо при конкретних випадках. Якщо у Вас є ще які зауваження щодо цих питань, – про ортографію, техніку обробки і ін. – треба нам про те все завчасу порозумітися, щоб в ході роботи не приходилося робити змін.

Родинний архів І. Крип'якевича, п. 256.

№ 3

УНІВЕРСАЛ ПОЛКОВНИКА ІВАНА БОГУНА ВІД 30 СІЧНЯ 1651 р.
У РІЗНИХ ВИДАХ ТРАНСКРИПЦІЇ (А, Б, В)

А. Транскрипція, яка наслідуює письмові деталі оригіналу

Іванъ Богу^н По^лковъни^к Во^йска е^{го} К^р м^л запорозького Винъницьки^и

Всемъ вобецъ и кождому зособна кому бы^о томъ ведати належало а меновите Пно^м Со^т никамъ и атаманомъ впо^лку мое^м будучимъ доведомости доношу и ж Его м^л Панъ Кришътофъ Крини^цки^и еде^т залинию з має^т носте^и Своє^х за Котори^е Іа ва^м вси^м приказую абы^оному вовъсемъ веру давъши до бровельне пропушали и негъде не гамовали По^л Срогос^тю во^йсковою данъ вКа^лнику дня л Генвара ахна

Ва^м зичъливы^и пр

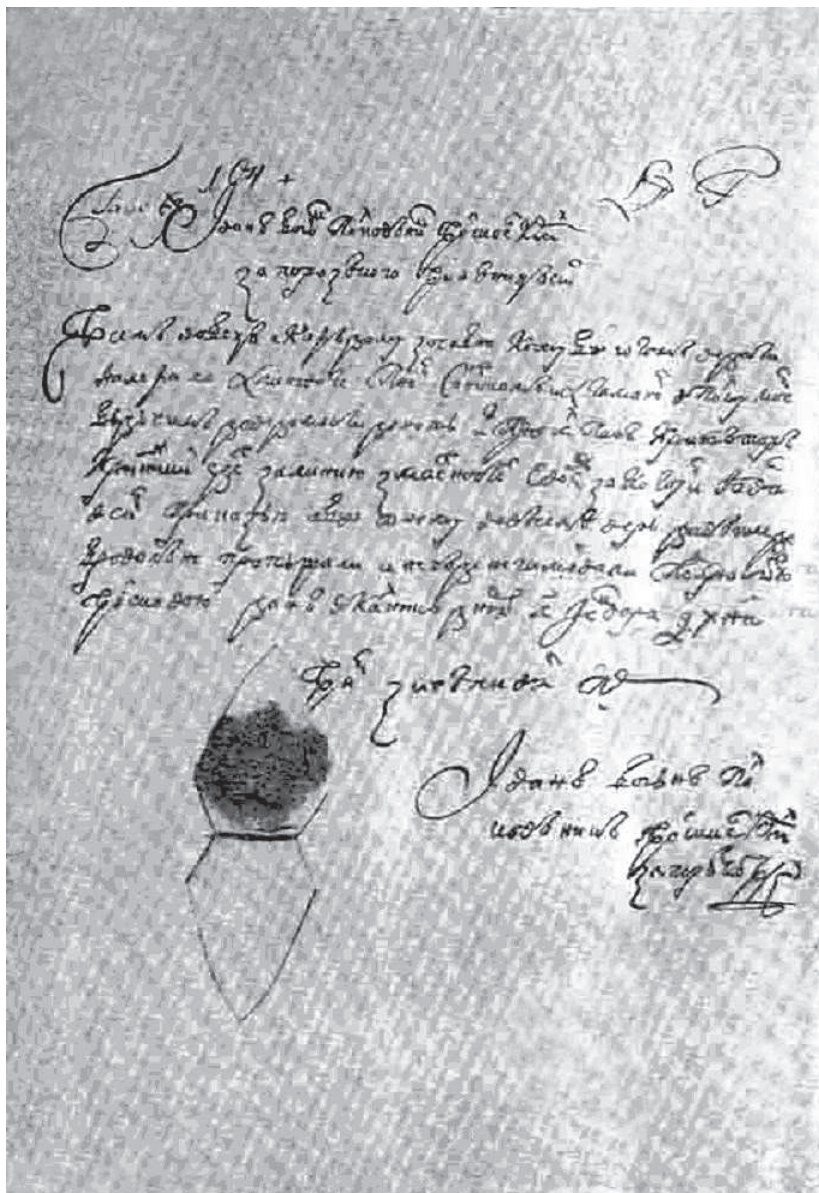
Іванъ Богунъ По^л

ковъникъ Во^йска е^{го} К^р м^л

Запоро^зкого р.

**Б. Транскрипція, яка зберігає давній правопис слів,
але включає надрядкові літери до відповідних
виразів і приймає сьгоднішню пунктуацію**

Іванъ Богун, полковъник войска его кр. мл. запорозького винь-
ницький.

Фотокопія оригіналу універсала Івана Богуна від 30 січня 1651 р.,
опублікована у виданні: Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. –
К., 1954. – С. 205.

Всеми вобецъ и кождому зособна, кому бы о томъ ведати належало, а меновите паном сотникамъ и атаманом, в полку моемъ будучимъ, до ведомости доношу, иж его мл. панъ Криштофъ Криницький едет за линию з маестностей своих, за которие я вамъ всемъ приказую, абы оному во всемъ веру давши, добровольне пропускали и негде не гамовали, под строгостю войсковою. Данъ в Калнику, дня 1 генвара ахна.

Вамъ зичливый пр. Иванъ Богунъ, полковъникъ войска его кр. мл. Запорозкого, р.

В. Транскрипція сучаснимъ правописомъ

Иванъ Богунъ, полковникъ войска его кр. мл. запорозкого винницький.

Всеми вобецъ и кождому зособна, кому би о томъ ведати належало, а меновите паномъ сотникамъ и атаманом, в полку моемъ будучимъ, до ведомости доношу, иж его мл. панъ Криштофъ Криницький едет за линию з маестностей своих, за которие я вамъ всемъ приказую, абы оному во всемъ веру давши, добровольне пропускали и негде не гамовали, под строгостю войсковою. Данъ в Калнику, дня 30 генвара 1651.

Вамъ зичливый пр., Иванъ Богунъ, полк. войска его кр. мл. Запорозкого р.

Крип'якевичъ І. Нарисъ методики историчныхъ досліджень // Укр. іст. журн. – 1967. – № 3. – С. 115.

№ 4

ТРАНСКРИПЦІЯ

А. Оригінал

1) Залишаємо давні літери «ы», «ѣ», «ъ» а також давні цифрові знаки, нпр. «ахма».

2) Зберігаємо правописні особливості, як уживання літери «ъ» у середині слова («противно»), неконсеквентне уживання «ъ» при кінці слова («вась» і «вас»), перемішування «ы» та «и» («полковныкови», «монастира», «хотѣлы»).

3) Надстрочні літери уводимо в текст, нпр. «Хмельницкий» із «Хмел^лницки^л».

4) Скорочення розв'язуємо, але залишаємо скорочені титули, нпр. «его царского вел.»

5) Розділяємо вирази помилково злучені та злучуємо помилково розділені, нпр. «и теперъ» замість «итеперъ», «не хотѣлы» замість «нехотѣлы».

6) Великі літери залишаємо тільки в іменах осіб, країн, міст і ін. та на початку речень. Всюди інше уживаємо малих літер, а зокрема в назвах народів, прикметниках із географічних назв, титулах, предметах культу.

7) Інтерпунцію проводимо за теперішнімъ правописомъ.

8) При поділі тексту на уступи, по змозі затримуємо практику оригіналу.

9) Місце печаті зазначаємо МП.

10) Вставки і дописки іншою ручкою зазначаємо у примітках.

11) Уводимо такі знаки:

() для дужок, ужитих в оригіналі

[] для вставок видавця

— — — прогалини в тексті

« « власноручний підпис або автограф Богдана Хмельницького

а) б) в) варіанти тексту

1) 2) 3) речові примітки

Б. Копії

1) зберігаємо давні літери «ы», «ѣ», «ъ», але давні цифри передаємо арабськими цифрами.

2) Правописних особливостей не зберігаємо, а уводимо звичайний правопис, що обов'язував у слов'янському письмі.

Інші правила залишаємо як при оригіналах, пункти 3–8, 9–11.

12) Замітки копіста, поміщені у тексті, даємо курсивом.

Родинний архів І. Крип'якевича, п. 184.

УДК [930.25:314.743](477+437.10)“1920”

Марина Палієнко

МІЖ ТАРНОВОМ ТА ПРАГОЮ: ДЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ ЗАСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО АРХІВНОГО ОСЕРЕДКУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

У публікації подано документи, які стосуються історії переміщення українських архівних збірок з Польщі в Чехословаччину та заснування на початку 1920-х рр. першого архівного осередку української еміграції в Празі.

Ключові слова: архіви української еміграції, Уряд УНР в екзилі, Український громадський комітет у ЧСР, М. Обідний, М. Шаповал, Український національний музей-архів у Празі.

В публикации представлены документы, касающиеся истории перемещения украинских архивных собраний из Польши в Чехословакию и основания в начале 1920-х гг. первого архивного центра украинской эмиграции в Праге.

Ключевые слова: архивы украинской эмиграции, Правительство УНР в эмиграции, Украинский общественный комитет в ЧСР, М. Обидный, М. Шаповал, Украинский национальный музей-архив в Праге.

This article analyzes archival documents relating to history of the displacement of Ukrainian archival collections from Poland to Czechoslovakia and foundation of the first archival center of the Ukrainian emigration in Prague at the beginning of the 1920s.

Key words: archives of the Ukrainian emigration, the Government of the Ukrainian People's Republic (UNR) in exile, the Ukrainian Public Committee in Czechoslovakia, M. Obidnyi, M. Shapoval, the Ukrainian National Archives-Museum in Prague.

© Марина Палієнко, 2011